

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 28.

Lýsingarprísir fyri pøttireglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 10. juli 1937.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður búið til á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

11. árg.

Fiskasølan.

Bæði Noreg og Ísland sigast í seinastu døgnum at hava sloppið av við hópin av klipp-fiski — Ísland slapp við eitt kvett av við 1000 tons.

Vónandi fer tað eisini at bera til hjá okkum at sleppa av við munagóð kvett av okkara fiskalagri.

Eftir hvat ið fram er komið, eru góð líkindi fyri solu av saltfiski í Halandi og Belgju.

Vit skilja, at Føroya Fiskeksport má hava merkantilan frið í hesum døgum fyri bløðunum. Men felagið og tess menn kunnu ikki sleppa frá atfinning, eftiransan í hvørjum seymi. Tað má tað vera greitt yvir. Men henda atfinning og eftiransan má koma frá kompetentari síðu og á rættum staði.

Tað hvíla tí so mikið tyngri treytir á teim monnum, ið hava

ábyrgdina fyri felagnum og fyri, at tað verður árvakið eftiransað tí, so tað av sonnum kann sigast, at felagið til efsta og minsta møguligeika nýtir teir kansir, tað ifylgi sína makt og einaræði hevir.

Vit hava altíð hildið, at tað er skeiðt, at hvørki Føroya Fiskimannafelag ella Føroya lögting skulu hava umboðsmenn í stjórnini fyri hesum felagi.

Áttu fiskimennir $\frac{1}{3}$ og lögtingið $\frac{1}{3}$ og reiðararnir bert $\frac{1}{3}$ ístaðin fyri sum nú allar trýggjar triðjungarnar í stjórnini, kundu menn av sonnum sagt, at allar interessur vóru umboðaðar, og at tað var ómøguligt hjá einskíðaðum — og kanska bundnum — stóðum at vundið sær vald.

Hesa broyting í stýrinum av Føroya fiskeksportfelagi mæla vit sum harðast til at gera.

Fiskasølan er lívsnerv okkara — hennara frama kann og má einki tarna.

greidd frá lögtinginum og liggur hjá sóknarstýrinum — og har svevur hon saman við mongum øðrum sum t. d. viðkan av kaiuni, sum leingi hevir verið ætlað. Kaiin eigur pening í hópatáli. Hvat er meira rimiligt, enn at hesin peningur verður nýttur at gera hana stórri við og samstundis skaffa arbeiði til nógvar menn, sum ganga hálvsvangir við hondunum í lummum og einki eiga annað enn skuld at taka ímóti tí harða vetri við? Vónandi kennir sóknarstýrið skylda sína og setur tey nevndu — og onnur — arbeiði í gongd sum skjótast.

Vágbingur.

Hví fáa vit ongan tvestbita til keyps á Tvøroyri?

Í lögtinginum seinast var til viðgerðar — so løsu vit í tingreferatinum ið hvussu er — at fáa fólk bíligt tvest.

Mær kunnugt eydnaðist tað eisini at fáa sett prísir niður og fáa viðtikið, at játtaðar vórðu 5000 kr. til rindan av flytan og keypi av tvesti til treingjandi.

Ein skuldi so stalt vænta, at tað fór at liggja væl fyri at fáa tvest í ár. Men so hevir ikki verið. Fyri tað fyrsta er at kalla ikki tvestbitin komin til t. d. Tvøroyri. Harnæst sigst, at teir, ið hava roynt at fingið til at selja, einki hava kunnað fingið.

Helta kann ikki ganga. Her má onkur taka sær um reiggj.

Kann kommunan ikki greiða tvestspurningin? Eg vil biðja hana gera tað.

Fátækur húsmáður.

Útferðir.

Hví ikki til Vestmanna?

Tíðliga og seint hoyrir ein nú fólk tosa um útferðir, og tað er næstan blivið til eitt orðatak: Sit teg heima, men far út og ger teg kunnugan við land títt. Og tað er púra beint.

Ikki eru oyggjarnar stórar, men kortini eru tað mangir Føroyingar, ið ikki kenna teirra vakurleika, tá tær standa skryðdar í fagrasa sammarbúna. Helta eigur ikki at vera so; vit megu kenna land okkara við tí stórsíglu náttúru, tað er ment at sýna okkum — ein vakurleiki, sum bert fá lond eiga makn til.

Vestmannabjörgini eru tiltikin til vakurleika, og tað er ikki so torført at koma til tey, sum

fólk flest kanska halda. Frá Havnini kann t. d. komast við Smiril til Vestmanna og haðani við opnum motorbátum undir björgini. Tann, ið einaferð hevir sæð Vestmannabjörgini, er vorðin eina stund ríkari, sum honum ongatíð gongur aftur av minni. Og Fossá, sum nú er so nógv umtalað fyri sínar møguligleikar fyri at kunna veita einum stórum parti av Føroyum elektricitet, er eisini ein sjón, sum verd er at taka við. Vestmanna — sjálv vágin, ið liggur so innibyrð og still sum eitt vatn, meðan tey høgu fjøllini geva sólarhitin frá sær aftur, so hann líkasam hongur og darrar í luftini — er eitt av teim plássum, sum andar tann reina øidyle.

Væl er tað so, at illveður ofta ger tað torført og óhugnaligt at

ferðast í Føroyum, men Vestmanna er eitt av teim fáu stóðum, sum er høgligt at koma til. — Farast kann við einum av mjólkabátunum til Kollafirðar, haðani í bili til Kvívíkar og so tað seinasta stutta strekkið við báti til Vestmanna. Tá Oyggjarvegurin og vegurin Kvívík—Vestmanna verða lidnir, verður enn høgligari at ferðast henda vegin — tá kann ein koma heilt norður til Vestmanna í bili.

Tað er lógið, men sjálvt um ein hoyrir frá stormi ella vánaligum veðri aðrastaðni, so er ofta stilli við sóliskini í Vestmanna. Ein útferð hagar miseydnast til sjáldan.

Tí átti ein útferð til Vestmanna at verið fingin í lag í summar.

W.

Stríðið millum Arabarar og Jødar í Palestina.

Sum kunnugt hava Onglendingar í langa tíð havt stórar trupulleikar í Palestina, sum teir hava hægsta valdið yvir.

Arabarnir hava við vápnamakt roynt at troðka Jødarnar burtur úr teirra gamla landi, og Onglendingar hava roynt at køvt stríðið; so har hevir mangan flotíð blóð.

Onglendingar hava tí skotið uppá, at einasti loysningur fyri at tryggja friðin millum hesi bæði fólkini og verja seg sjálvar móti uppreisn er at býta landið sundur, soleiðis at Arabarnir fáa hin eystara partin, og Jødarnir hin vestara.

Italia, sum jú ikki er so væl í øgu við Ongland, royndir at blása á gløðurnar fyri at fáa tær í bjartan loga — til skaða fyri Ongland. Radiostøðin í Triest hevir soleiðis varpað út ósamarøður móti Jødum og Onglendingum á arabiskum máli. Hetta er átalad av Onglandi, og Mussolini lovar, at tað ikki skal henda aftur.

Hin arabiska stjórnin í Palestina sigur, tað ikki skal eydnast Onglendingum at býta Palestina uttan við makt. Tað er ikki av økonomiskum orsøkum, teir seta seg ímóti hesum býti, siga teir, men tað er ein ærusak.

Verður kríggj fyri eystan?

Tað hevir í langar tíðir verið væntað, at kríggj skuldi breista á fyri eystan, antin millum Japan og Rusland, Japan og Kina ella at øll hesi trý londini vildu verða í einum eldi.

Japan hevir hesa seinastu tíðina ætíð seg inn í Kina, uttan stórvegis mólstøðu, hevir tikið landslut eftir landslut frá Kina og lagt undir veldi sítt.

Aftur nú eru japansk herlið farin at taka kinesiskar landspartar. Í flestu stóðum rýma Kinamenn bert undan, og Japanararnir fara inn í tær ymsu bygdinar, so hvørt sum Kinamenn rýma tær.

Tingingar hava farið fram

millum landastýrini; men hósdagin frættist, at hesar tingingar vóru hildnar uppá uttan nakað úrslit. Í gjáramorgunin varð kortini hildið áfram at tingast.

Støðan sigst at vera ógviliga álvarsom.

Telefon og telegrafur til Peiping eru avbrotin frá teim mest útsettu plássunum, og fleiri býir eru av ríkisstjórnini sagdir at vera í kríggisstøðu (belejnings-tístand).

Tað er einki at ivast í, at einaferð má kríggjð breista á, tí Kina kann ikki lata seg eta heilt upp uttan mólstøðu. Og eingin ivast í, at Japan ætlar at taka alt landið, sum tað er.

Arbeiðsloysi.

Neyð og armóð - hungur næsta vetur.

Er eingin bjarging?

Víða hvar í Føroyum kлага fólk um ringar tíðir — armóð og neyð — og óivað er trongligt mangastaðni.

Tann tíðin, tá all var Føroya gull, er farin og kemur neyvan aftur — eg vil heldur siga tað beint út, at hon kemur aldri aftur. Tó kann tað vera frægari státt í teim smærru bygðunum, hvar fólk kunna velja sær eplir, skera torv og kanska hava eina kúgv. Jú sanniliga er tað ein góð hjálpi í hesum ringu tíðum.

Nógvar ferðir verri eru víður-skiftini í teim stóru bygðunum, hvar fjöldin ikki eigur sýru í veggj og heldur ikki kann fáa brenni uttan fyri pening. Eitt er nú her í Vági. Her er einki lory at fáa. Vit vóru fyrr vanir at skera torv í Sunnbjarganum á hesi síðuni, sum vendir ímóti Vágstjørðinum, og hvar Sunnbjargar aldri hava skorið og aldri koma at skera torv.

Sunnbingar hava tí einki ímóti, at vit skera; men teir høgu harrarnir við teim gulu snór-unum nokta okkum at skera meira enn ein bát til húsið. Ja, eg sigi teir høgu harrarnir við teim gulu snór-unum, tí eg veit ikki víst, hvor av teim, ið skuldina hevir fyri hesa avgerð

men sum orðatakið sigur: »Retten har lange Bene« — ein freistast næstan at siga: »... og mange Bene«, sum eisini sigst í láttinum um mannin, sum mátti frá fátanum tí langa til amtmannin tann stranga — og vit megu eisini til sóknarfóta og sýslumans og Guð viti allar, men líka mikið, hvor skuldina hevir, so mátti hann havt eina tunga samvitsku av at nokta fólk torv at brenna í hesum ringu tíðum, tá Guði og hvørjum manni er kunnugt, at vit einki eiga at keypa kol fyri ella at rinda elektricitet við.

Tungt verður at sita bæði kaldur og svangur í vetur; men teir, sum sita heitir og mettir, fata ikki slíkt. Hvor kann vænta tað?

At mangur verður svangur í Vági næsta vetur, er einki at taka seg aftur í, ífall ikki sóknarstýrið tekur sær um reiggj og setur eitthvat allment arbeið í verk. Hevði enn tá kirkjan verið gjørd liðug, so finga nakrir menn arbeið har; men har røkist einki fyri, tó at lögtingið hevir játtað 18.000 kr. til hetta endamáli.

Ein skúli skuldi verða bygdur her í Vági. Eisini henda sak er